PRODVCTA AB ANILIBVS. CAP. XXXIX.

Oua Augusto mēse nata, & seruantur.

CVR est quòd oua nata post nouilunium mensis Augusti, nec corrumpuntur, nec deficiunt, sed quasi integra manent. hoc ego sub fine mensis Nouembris, tribus iam exactis mensibus obseruaui, ut non pridem nata uiderentur. Hoc alij dicunt, eo mense contingere, sed solùm deficiente luna. Hoc multum interest, nam non nata eadem luna dicuntur. Causa est, quòd celeriter humidum aqueum euanescit, & quod adest pingue & paucum: contraria ratione Februario mense, nam contraria signo Sol fertur: semesa enim quasi oriuntur, aut breui euadunt. Aestate uerò furfure seruantur frigidiore & sicciore, hyeme palea, est enim sicca & calida. Sale autem ob uim exinaniuntur. Quandam elemētorum & uniuersi speciem, sed conuersam, præbere uidentur. Nam quod in medio est, cœlestem calorem æmulatur: quod circundat aquæ, cortex est qui continet, spiritus fertur intus. Sed hæc forsan uanior a, quàm huic tractationi conueniat. Illud non uanum: coquum me agnouisse principis Istonij, qui odore seligebat oua nuper nata, ab his quæ iam diu. Ratio discriminis clara est: olent enim quid grauius, ob sanguinem & uterum gallinæ. Sed oportet in rebus tenuissimis, longa & diligenti obseruatione, uelut & in gemmarum dignotione, uti. Sed (ut dixi) discriminis ratio haud obscura est: oblonga oua & in cacumen fastigiata, fœminas: rotunda & obtusa, ex Aristotelis sententia, suffragante experimento, mares ædere solent. Coacta manent recentia, & in aqua cocta: quæ uerò uetustiora, dissipantur, maximè si igne cocta fuerint. Existimant quidam, diuturna rotatione, oua fundæ imposita

Oua quomodo seruentur.

Oua nuper nata, quomodo cognoscātur.

Mares.

Oua funda circūacta, coquuntur

sita excoqui: quod Babylonios fecisse comperio, teste Cœlio Rhodigino. Sed non est difficultas excoquere, si rotentur celerrimè: uerûm ut tam diu celeriterq́ rotentur, labor. Eadem Christi natalitio die nata seruari existimãtur, dieq́ue ascensionis: summo enim frigore densatus cortex, non permittit uim aëris crassari: summo calore exhalat celeriter, quod causa corruptionis esse solet. Horum dierum alter post solstitium æstiuum, alter hyemale est. Indicio non esse miraculum, quòd neq; hoc semper contingit, neq; ex toto: sed deficiunt & concutiuntur ob inane In omnibus enim his quæ facilè mutantur, obseruant, si casu quippiam diutius maneat, transferuntq́ in religionem. Multos enim religio fautores habet. Multa quoq; ouis, utpote quæ non ualde sint perfecta, monstrosa contingunt: uelut habere duo uitella, alia habent duo albumina, atq; in his membranula interius ab exteriore distinguit: talia igitur multa circa illa contingunt, magnitudo, paruitas, tenuitas, & mollities corticis, color purpureus, ac similia. Quæ omnia ob imperfectionem eueniunt, & si quandoq; aliquid significare uideantur? Cur uerò à capitibus compressa non franguntur, à lateribus autem statim? non alia causa quàm lignorum quæ transuersim franguntur, non autem recta. Videtur igitur alia ratio quam Aristotelis, scilicet quæ à poris deducitur: rectum enim, ut rectum est, non frangitur, sed prius oportet inflecti: oua igitur à capitibus compressa, & quanto minus fuerint rotundo, non franguntur, quoniam secundum rectum fit compressio. Rectum autem non frangitur, quia in se colligitur, & partes sibi inuicem occurrentes tuentur sese: itaq; fit, ut rectum tantam habeat crassitudinem, quantam longitudinem: longiora tum facilius franguntur, quia facilius flectuntur: initiũ enim fractu

Oua qbusdã diebus nata, magis seruantur.

Oua cũ duobus albuminibus.

Recta cur non frangantur.

ræ flexio est. Ergo duæ causæ cur sic frãgantur oua, sic autem non, erunt: scilicet pororum positio, quæ secundum latitudinem est: & hanc uocamus neruos, ut in lignis, & in lapidibus maximè onyche inter gemmas: & ut recta fiet compressio, aut non: ita fractura fit, quoties compressio fit super inane: nam res ipsa totum pondus sustinere cogitur: atque sic intelligendus est philosophus. Vt igitur frangas in obliquum preme & secundum poros: figura autem hoc facilè demonstratur. Vides poros transuersim positos ex A in C, ex B in D, ex E in F: sed ex A in B & ex C in D, pori in lignis sunt manifestiores. Nerui enim lignorum, non sunt transuersim ex toto solidi: pori tamen secundùm longitudinem sunt maiores: uerùm non franguntur rectè compressi, quia inanitates non separantur, sed à solidis partibus comprimũtur. Praxinus igitur & plereq; ligna illisa, & præsertim uiridia, faciliùs per longum rimas ac scissuras admittunt, quàm transuersim franganturquamuis unio in longitudine maior longè sit. Hoc igitur contingit quia pori transuersi sunt adeò parui, ut nerui solidi esse uideantur: pori autẽ secundùm longitudinem sunt manifesti, ut etiam sponte fatiscant dum siccescunt. Oua igitur transuersim facilè compressa franguntur, quoniam nerui sunt per longũ extensi, & propter maiorem obliquitatem: nihil uerò habere quod subsidat utriq; cõpressioni in ouo commune est: tres igitur sunt causæ.

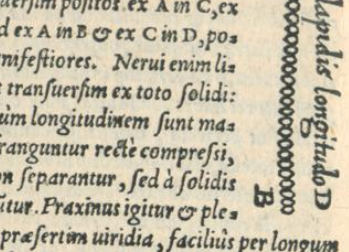

Carnes in India incorruptæ seruãtur.

Carnes uerò seruari incorruptas, inter montes Indiæ occidentalis tamdiu referunt, ut supra fidem sit: nam iuxta Cuzcum urbem equos post quartum mensem occisos licet, adeò esse recentes ac sine odore tetro esse, uelut si nuper essent

sent occisi. Causam esse reor non solam frigiditatem, quæ quamuis maxima sit hic, tamen cum maiore non tam diu seruantur. Est igitur & aër tenuior & salsus, forsan & cibi & inedia aliquid contulerant. Corrumpuntur enim carnes in aqua, celerius quàm in aëre: quia aër tenuior est, si cætera sint paria. Et rursus eadem ratione caro diutius seruatur, si æreus clauus infigatur: quoniam uis sulphuris siccat illam.

Cur ære infixo, caro diutius seruetur.

Habent & oua miracula sua: uidisse se refert Albertus ouum cum duplici testa, atq; inter primam & secundam solum album continebatur, similiter etiam intra primum corticem solum album inerat: nihil autem mirum natura sic lucente: id solùm difficile, quòd sub molli durum cogatur: ueruntamen existimandum est, utranq; tunicam simul factã, ubi exierit, ouum indurescere: tenacior autem pars ex qua uitellum cõfici solet, in interiorem tunicam transierat: hæc atq; similia quandoq; contingunt.

Ouum portentosum.

Multa quoq; alia de ouis referuntur, licet minus mira. ut quod uitella eorum quæ plenilunij die nata sunt, maculas detergãt. immissa pãnis amplis, & maximè si ignis subijciatur in unum coiri, candido circumabiente Aristoteles refert. Nasci mollia uerisimile est, aliter læderentur aues, dura etiam: neq; enim adeò confestim durescerent: media igitur natura inter molle & durum prodeunt. Grandines habent singulas in capitibus: albumq; à luteo secernitur membrana. In hac dum pullus gignitus constitutus est alter umbilicorum, reliquus uerò in membrana exteriore, quæ tertiæ membranæ corticem succingenti annectitur: uterq; horum uenis iungitur cordi: dum uerò in ouo adhuc est, caput super crus dextrum habet, alam aũt super caput. Porrò ut ad ouorum naturam reuertar, uitellum candido contra-

Ouorũ quædã proprietates.

Pullus quomodo in ouo gignetur.

rium est: nam candidum igne concrescit, frigore non: uitellum uerò igne non concrescit, sed moderato liquidum remanet, immoderato cogitur: sed non concrescit, imò friabile fit: cõcoctum enim magis candidum, ex quo pullus gignitur, & ipsum è luteo (ut diximus) exprimitur ui caloris: minus tamen nutrit, & est frigidius luteo. Nascuntur oua in pedes, non in caput, ut animalia: quia animata non sunt, ideoq; se conuertere nequeunt: annexi autem sunt utero, umbilico proprio.

Proprietates candidi & lutei contrariæ.

HIERONYMI CARDANI MEDIOLANENSIS MEDICI, DE RERVM VARIETATE. Liber VIII.

De Homine.

HVMANA NATVRA. CAP. XL.

Homo mortalib. omnibus reb. in tribus præcellit.

OMO, omnibus mortalibus rebus tribus præcellere uidetur: quòd multa habeat solus: quòd quæ cum alijs cõmunia habet, meliora sint: quodq; omnium sit capax. Propria homini sunt mẽs, atque hæc illum superis æquat: inde ratio, quæ mortalibus eum præfert: tertium quod & nobilissimum, est manus. Aliæ tamesi manũ habere uideantur, differre tamen, & non esse